

การออกโฉนดที่ดิน “วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม”

นายถวัลย์ ทิมามสาร
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร

วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม เป็นพระอารามหลวงที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นพระอารามประจำรัชกาล เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๗ จึงเป็นวัดที่มีความสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ และทรงคุณค่าทางศิลปกรรมอย่างยิ่งแห่งหนึ่งของกรุงรัตนโกสินทร์

แม้ว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจะทรงเป็น “พระเจ้าแผ่นดิน” ทรงเป็นประธานขอที่ดิน ทั้งปวงภายใต้พระราชอาณาจักร จะทรงใช้พระราชอำนาจดังกล่าวในการ “เวนคืน” ที่ดินมาใช้สอยตามพระราชประสงค์ โดยไม่ต้องทรงเสียพระราชทรัพย์เลยก็ได้ แต่ก็ไม่ต้องพระราชประสงค์ที่จะทรงทำเช่นนั้น จึงโปรดเกล้าฯ ให้ เจ้าพนักงานกรมพระนครบาลวัดที่ดินเป็นตารางวา รวมทั้งสิ้น ๑,๐๙๘ ตารางวา แล้วกำหนดราคาตารางวาละ ๑ บาท คิดเป็นเงินทั้งหมด ๑,๐๙๘ บาท โดยทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ “ซื้อที่ดิน” จำนวนดังกล่าว เป็นที่สำหรับสร้างวัดราชประดิษฐ์ เมื่อเป็นวัดที่พระเจ้าแผ่นดินทรงสร้าง จึงเรียกว่า “วัดราชประดิฐาน” แล้วต่อมาจึงพระราชทานนามว่า “วัดราชประดิษฐ์”

แรกทีเดียว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานสร้อยนามต่อชื่อท้ายวัดราชประดิษฐ์ ไว้แล้วว่า “วัดราชประดิษฐสถิตยธรรมยุตติการาม” ดังข้อความในประกาศพระบรมราชโองการและจารึกหินอ่อน ฉบับ พ.ศ. ๒๔๐๗ จนปีสุดท้ายแห่งรัชกาล ซึ่งตรงกับ พ.ศ. ๒๔๑๑ ท้ายนามของวัดได้เปลี่ยนใหม่เป็น “สถิตยมหาสีมาราม” ดังปรากฏในประกาศให้เรียกนามวัดราชประดิษฐ์ให้ถูก พ.ศ. ๒๔๑๑ ว่า “วัดราชประดิษฐ์-สถิตยมหาสีมาราม” หรือเขียนแบบปัจจุบันว่า “วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม” ซึ่งหมายถึง พระอาราม อันเป็นที่สถิตของมหาสีมา

ปัจจุบันวัดที่มีคำว่า “สถิตมหาสีมาราม” ต่อท้ายมีอยู่ ๓ วัด คือ วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และวัดโพธิ์นิมิตรสถิตมหาสีมาราม

การขอออกโฉนดที่ดิน “วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม” นั้น แต่เดิมดำเนินการโดย สำนักงาน- ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยขอออกโฉนดที่ดินร่วมกับที่ดิน “พระราชวังสราญรมย์” และ “สนามไชย” ด้วย แต่ปรากฏว่าทางกรุงเทพมหานครได้คัดค้านการออกโฉนดที่ดินในส่วนที่ดินบริเวณ “สนามไชย” โดยแจ้งว่า เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน ฉะนั้น การออกโฉนดที่ดินจึงติดขัดไปทั้งแปลง ทุกบริเวณ ต่อมาทางสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร จึงหาทางออกโดยแนะนำให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แก้ไขคำขอการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว โดยแก้ไขการขอออกโฉนดที่ดินจาก ๑ แปลง เป็น ๓ แปลง คือ ๑. แปลง “วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม” ๒. แปลง “พระราชวังสราญรมย์” ๓. แปลง “สนามไชย” ซึ่งปรากฏว่า

ทางกรุงเทพมหานครได้คัดค้านการออกโฉนดที่ดินแปลง “สนามไชย” เช่นเดิม แต่รับรองแนวเขตให้แปลง “วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม” และแปลง “พระราชวังสราญรมย์” ต่อมา “วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม” โดยผู้อำนวยการพระคลังข้างที่ ได้ยื่นคำขอสรวมสิทธิการรังวัดออกโฉนดที่ดินแปลงของวัด โดยอาศัยพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว กรณีจึงเป็นการที่วัดได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินมาโดยกฎหมายอื่น ตามมาตรา ๓ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เจ้าพนักงานที่ดินจึงได้ดำเนินการตามประสงค์ดังกล่าว และได้ประกาศแจกโฉนดที่ดินครบกำหนดแล้ว ไม่มีผู้คัดค้าน เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร จึงได้ลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ “วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม” จำนวนเนื้อที่ ๓ ไร่ ๑ งาน ๑๘.๕ ตารางวา ตามมาตรา ๕๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ตามหนังสือเวียนกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒ /๓๓๙๔๖ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เรื่อง หารื้อกรณี วัดไตรรัตนารามขอรังวัดออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายโดยมิได้แจ้งการครอบครอง) เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นวาระครบปีที่ ๑๕๐ แห่งการสถาปนา “วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม”

ในโอกาสที่เป็นมงคลยิ่งเช่นนี้ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ได้รับเกียรติจากนายพินิจ หาญพาณิชย์ อธิบดีกรมที่ดิน ในการมอบโฉนดที่ดินให้แก่ วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม ในวันอังคารที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๓๐ น. และได้รับเกียรติจาก นายสมคิด ศรี ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพกรมที่ดิน มาร่วมในพิธีการมอบโฉนดที่ดินดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ การณ์จึงเป็นไปตามพระราชพินัยกรรมของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตามประกาศพระบรมราชโองการบนจารึกหินอ่อนวัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม ที่ทรงประกาศว่า “...ขอท่านผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดินในอนาคตจงโปรดประพடுத்தตาม ๆ ข้าฯ ผู้มีชื่อเขียนไว้ท้ายหนังสือนี้ ซึ่งเป็นเจ้าของที่ทำวัดราชประดิษฐ์ที่สั่งไว้จงทุกประการ จึงจะมีความเจริญสุข ๆ ข้าฯ ผู้มีชื่อเขียนไว้ท้ายหนังสือนี้ได้แผ่ส่วนกุศลถวายแต่เทพยดารักษาพระนครทั้งปวง แลได้ฝากวัดราชประดิษฐ์นี้ไว้แต่เทพยดาให้รักษาอยู่แล้ว ศักราช ๑๒๒๖ เปนปีที่ ๑๔ เปนวันที่ ๔๙๔๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

